

(0738)

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

LA PAU

—Ja està tot arreglat. Passan aygua y pleguém

Lo present número ha passat per la censura de la autoritat militar.

LO QUE 'S PERT Y LO QUE QUEDA

TRACAT per un escamot de facinerosos, á mitja nit, en un carrer solitari, veyent llampejar á la llum dels fanals las fullas de las teyas, un incaute transeunt no va tenir mes remey que deixarse arrebatar tot lo que portava á sobre: la cartera, 'l rellotje, 'l porta-monedas. No li van pendre la roba porque era bruta, vella y rebregada.

Y quan, se 'n tornava á casa seva ab las mans á las butxacas, y las butxacas buydas, satisfet tot lo que podia estarho, porque vejentse mort encare 's trobava viu, anava dihent:

—¡Ay, quín pés m' han tret de sobre!

Lo mateix podem dir nosaltres, després de la firma del famos protocol, p'eliminar de la pau.

Ens han arrebatar Cuba y Puerto-Rico, las últimas possessions de aquell continent que degué Espanya al geni de Colón, los darrers restos de un imperi colossal... y tal com anavan las cosas, y tenint en compte 'ls sacrificis inmensos que la seva possessió 'ns imposava, casi hem de dir que 'ns han fet un gran favor.

Es molt dolorós tenir que perdre tan ricas possessions, no sols per lo que valian, sino també per lo que per Espanya representavan; pero es mes dolorós encare considerar que aquesta pérdua es lo lògich resultat de una llarga serie d' errors, abusos, y verdaderas infamias imputables als governs d' Espanya, en general, y de una manera particular als que han regit á la nació en aquests últims 23 anys.

Y es molt mes dolorós encare considerar que mentres las colonias desapareixen, quedan incólumes aquests mateixos governs que las han perdudas.

**

Pero no n' hi ha prou ab l' abandonó que se 'ns ha imposat de las islas antillanas, de las quals en lo successu lo nostre enemich vencedor ne farà lo que tinga per convenient. Després de tot, las primeras bases del protocol, estableixen sobre 'l particular una liquidació definitiva.

—Volém aquestas islas y te las preném—han dit els yankees.

—Aixís siga—ha respost Espanya, al firmar lo protocol, obligantse á no parlarne mes.

Pero en lo mateix document s' ha deixat pendent de resolució y envolta en las mes alarmants ambigüetats, la qüestió de Filipinas.

Ab un enemich de la índole del que després d' emplear las mes ignobles perfidias, ha usat contra nosaltres la brutalitat de la forsa, lo millor y mes convenient hauria sigut partirhi peras definitivament y no mirarli may mes la cara.

Donchs aixó no ha sigut possible, per lo que respecta á la sort futura de las islas Filipinas.

Comensa per imposarnos la obligació de deixarli ocupar la plassa y la badia de Manila, verdadera clau del arxipélach, pera una vegada obtinguda una posició tan ventajosa continuar tractant, y no de tú á tú, sino sempre baix la pressió de la forsa bruta sobre 'l ser més débil.

¿Qu' es lo que pot tractarse en aquesta forma? ¿Y quins resultats pot obtenir la desventurada Espanya, de semblants tractes?

**

Clarament se veu que si 'ls yankees no s' han engullit las islas Filipinas ab la mateixa frescura ab que han arramblat ab Cuba y Puerto-Rico, no ha sigut pas per falta de apetit ni molt menos per sobra d' escrúpuls, sino per por de cremarse 'l ganyot.

Las Filipinas están avuy que creman. Los yankees van desencadenar la salvatge insurrecció tágala, y comprenen be, guiats per son instint de negociants, que no es aquesta la ocasió mes oportuna de posarhi má. Espanya podrá encarregar-se de treure'ls la castanya del mitj del foc qu' ells varen encendre. Guiats per aquell instint suicida que distingeix als nostres governs, encare podem enviar á Filipinas milers y milers d' homes dels que 'ns porporcionen l' evacuació de Cuba y Puerto-Rico. Un' altra sangría oberta ¿qué li importa á Espanya que n' ha tingudas tantas?

Després, un cop pacificadas aquellas islas á forsa de sanch y de milions, tractarém sobre del régimen del qual tindrán que governarse. Se buscarán compensacions comercials ó territorial per aquietar y tenir propicias á las grandísimas potencias que 'ns han dispensat l' honor de veure l' última corrida desde la barrera; arramblarán los yankees ab la tallada mes sustanciosa, y 'ns trobarém en la deliciosa situació del propietari de una vaca qu' ell la manté porque 'ls altres la manyeixin.

Y encare dirán los gobernants:—Miréu si hem treballat ab acert, que si bé hem perdut Cuba y Puerto-Ri-

co, hem conservat las Filipinas per Espanya. ¡Admiréunos y prosterneuvos davant de la nostra gran habilitat diplomática!... No cal que busquéu, que no 'n trobaréu d' altres que pugan fervos mes felissos!...

Per aixó, entre 'ls polítichs al ús, fins hi ha empenyas pel desitj de formar part de la comissió internacional que reunida á París, ha de sancionar la mutilació d' Espanya. Tots pugnan per l' honor de servir d' estira-cordeias. ¿Será que á mes del honor n' esperan algun resultat mes práctic?

Jo recordo que á l' any 70, després del desastre que va sufrir la nació francesa, no s' trobava cap home públich de alguna talla que 's prestés á auar al enemich vencedor á concertar las bases de la pau. Hi havia pena de la vida... s' entén, de la vida política.

Un home auster, un patriota honrat, ple de mereixements, popularíssim pel seu talent y per las sevas virtuts en las filas republicanas, realisá l' últim acte d' abnegació, acceptant lo perillós encárrech. L' acceptá ab llágrimas als ulls y 'l cumplí sense defalliments.

Y ell qu' en lo mes encés de la lluyta, á impuls del noble patriotisme havia dit que la Fransa no cediria al enemich ni un palm del seu territori, ni una pedra de las sevas fortalezas, hagué de suscriure 'l tractat de pau, fent entrega de dos provincias y de una forta indemnissió de guerra.

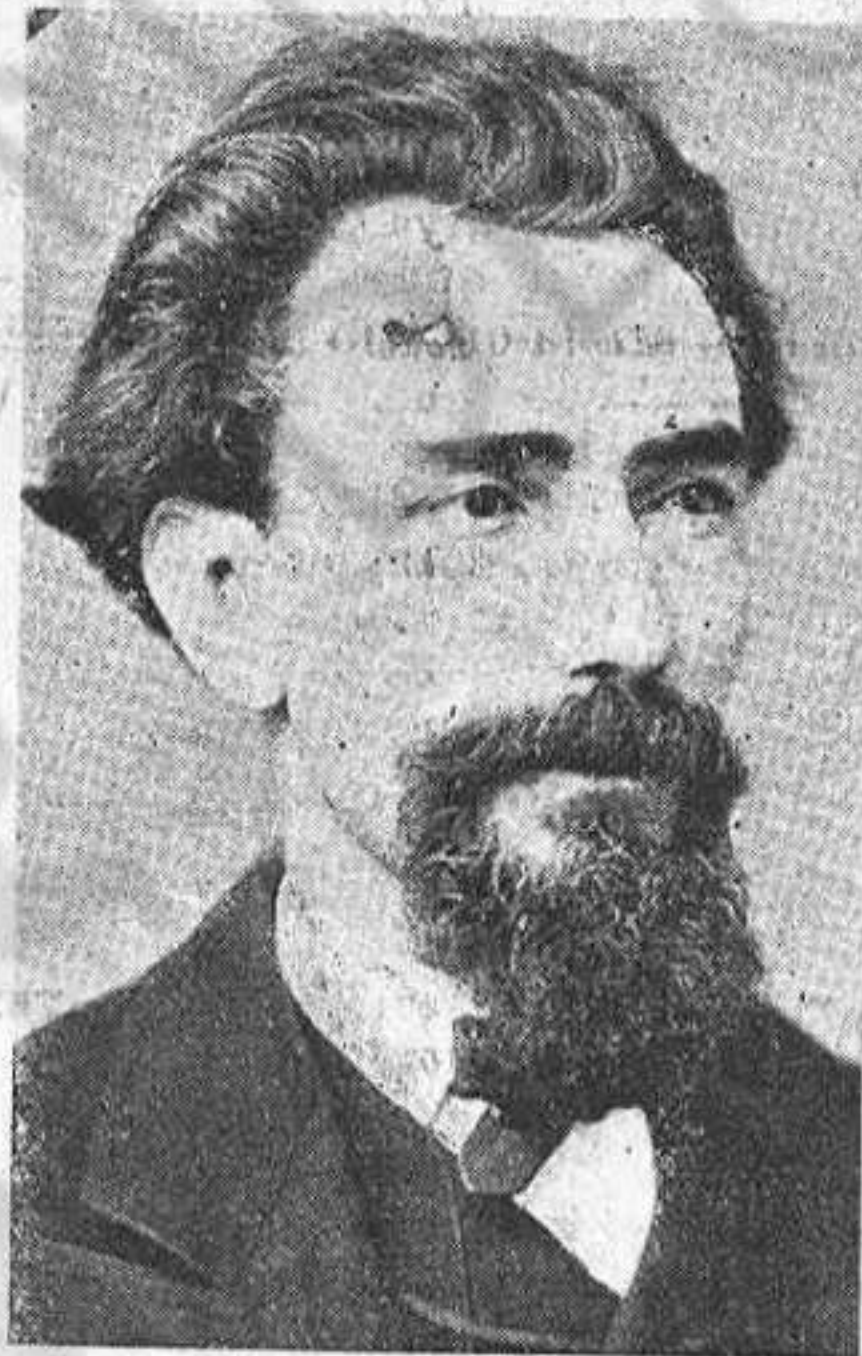
Desde aquell dia, dintre de la política de la nació si-gué un cadáver. Se resigná ab la seva sort, y al poch temps moria trist y abandonat.

Mes ab lo sacrifici de un home just se regenerá una nació que sapigué trobar en lo plantejament de las institucions republicanas un nou camí de rehabilitació y de grandesa. Los homes del imperi quedaren totalment eliminats. Nova gent portaren novas costums y novas lleys y asseguraren lo porvenir de la nació.

¿Qué succehirá á Espanya ahont els culpables dels seus desastres, no sols aspiran á la impunitat, sino ademés á la recompensa?

En aixó, mes, molt mes qu' en las perduas suferidas, estriba avuy la inmensa gravetat de la nostra situació.

P. K.

FRANCISCO SUNYER Y CAPDEVILA

Era un demócrata, un republicá convensut, que desde jove lluytá per la idea, á las ordres de son compatriota lo famos ampurdanés Abdon Terrades. Nasqué á Rosas lo día 4 de mars de 1826: estudiá á Figueras part de la segona ensenyansa y passá després á Barcelona ahont terminá la carrera de Medicina.

Tant com per la fermesa de sas conviccions políticas, se distingí per la constancia ab que professá sas ideas filosóficas. Ateo y materialista convensut no recitava 'ls motius, ni 'ls arguments que l' induhian á creure lo que creya. Com á tal era ben conegut avants de la Revolució de Setembre, quan l' exposició de certas doctrinas amagava un verdader perill: molt mes ne signé després de aquell esclat que vingué á asegurar l' exercici de todas las libertats.

En sas campanyas de propaganda feu sempre gala de son ateísmo. Encare 'ns sembla sentirlo en lo club del carrer de la Canada, comensant un discurs ab lo següent párrafo:—«Ciudadanos: á tres cosas tengo declarada la guerra: á los reyes, á la tisis y á Dios. Y puesto que á cada puero le llega su San Martín, ocupémonos hoy exclusivamente de los reyes».

Elegit diputat per los Constituyentes del 69 pronunciá un discurs que posá fora de tino á la gent reaccionaria. Del' actitut francament atea del representant ampurdanés ne tragué no poch partit lo clero rural, per estimular lo fanatismo de sos feligresos y aixussarlos contra las institucions democráticas proclamadas per la revolució.

En lo mateix any 69 deixá l' Sr. Sunyer lo banch roig del Congrès, pera posarse al davant de las partidas del Ampurdá. No era la guerra 'l seu fort, y al poch temps, disoltas las forsas que acaudillava, hagué de refugiarse á Fransa.

Proclamada la República, en lo ministeri que presidia 'l senyor Pi y Margall desempenyá la cartera de Ultramar. Demostrá en lo seu cárrech una honradés exemplar; pero demostrá també que mes que un home públich era un ideólech. Aixís quan la insurrecció cantonal, que feria á la naixent República al mitj del cor, lo Sr. Sunyer y Capdevila desde 'l banch

blau no tingué cap reparo en dir que als insurrectes mes que á criminals devia tractarse'ls com á malalts, y que millor que balas era oportú enviarlos bons consells.

Aixís era l' home, y tal com era 's manifestava. May una ánima mes ingénua s' ha albergat dintre de un cos mefistofélich. Aquell terror dels beatos, era una naturalesa piadosa, plena de bondat y un modelo d' esposos y de pares de familia. La frase de que Sunyer y Capdevila era un sant que no creya en Deu no pot ser mes justa ni mes exacta.

Retirat de la política poch després del entronisament de la restauració borbónica, vá retirarse á Rosas sa vila natal. Allá vaig tenir lo gust de saludarlo l' estiu passat, camí de Cadaqués. A pesar de haver suferit desgracias de familia tan recients com la mort de son nebot y fill polítich l' eminent catedrático Doctor Pi y Sunyer, vaig trobarlo resignat... y relativament felis, rodjat de sa familia y en especial de sos nets, qu' eran lo seu encant.

Aquella existencia, modesta, tranquila y resignada, que pareixia enmirallarse en las ayguas blavas del golf ha tingut tí, un de aquests últims días, quan semblava que al vell patriarca de la democracia, vencedor de la tisis, que desde edat juvenil s' havia apoderat de sos pulmóns, li quedavan encare llarchs días de tranquilitat y de ventura.

Al donarli 'l últim adéu, enviém á sa simpática familia l' expressió de la molta part que preném en son just desconsol.

P. DEL O.

RECORDEMOS del any 73.

Aquella República tan denigrada, va trobarse ab la guerra civil carlista y la guerra civil cantonal á la Península: ab una insurrecció á Cuba y un' altre á Filipinas: ab lo conflicte del *Virginus* ab los Estats Units: ab un altre conflicte ab Alemania: ab l' oposició constant de l' Assamblea rural de Ver-

salles y ab las complacencias del govern francés en favor dels carlins.

Y la República del 73 no va perdre ni un sol palm de territori nacional.

Recordemnos del any 73.

Han circulat per alguns punts d' Espanya unas fullas proposant que D. Carlos siga nombrat rey de las islas Filipinas.

No hi tinch cap inconvenient; pero ab una condició. La de que hauria d' emportarse'n á tots els carlins, y qui diu á tots els carlins diu també á tots els frares qu' empastifan á la nació.

Si tot de un plegat logravam veure'ns lliures de tanta farda, ¡quín negoci mes rodó!... ¡Y ab quína llibertat respiraríam!

¿Se 'n recordan?

Quan lo govern va suspendre las garantias constitucionals alegá com á motiu únic de una mida tan grave, l' amenssa de que las esquadras yankees se presentessin á las costas de la Península.

S' ha firmat lo protocol, las hostilitats han sigut suspesas, la pau es un fet... ha desaparecut tot temor á una agressió nort-americana... y 'ls espanyols continuém sense garantias.

En Sagasta dirá:—Si las heu perdudas blancas, busquéulas negras.

Y 's farà un gran panxó de riure.

Perque aixís s' ha tornat l' antich revolucionari: un bromista de primera forsa.

**

Y aném rihent.

L' altre día va ser suspés per ordre de l' autoritat, lo valent periódich republicá *El País*.

Ja se sab qu' en aquests temps es *el país* el primer que ha de pagar la festa.

Y rihem mes encare.

A la presó modelo de Madrit ha ingressat lo digne periodista Fernando Lozano, director de *Las Dominicales del Libre Pensamiento*.

Ja se sab qu' en aquest temps, el pensament es lliure, pero aixó no quita que als pensadors els engarjolin.

Y aixís rihent rihent, anirém seguint aquest via-cruis, fins que arribi l' hora en que poguéu dir ab l' adagi francés: «*Bien rira qui rira le dernier.*»

Hem perdut las colonias. Fem un clot ben fondo y enterrémlas.

Fem un clot ben fondo, que molt fondo ha de ser contenir tot lo pudrit, tot lo corcat, tot lo que put á cadáver.

Enterremhi junt ab las colonias las ilusiones que alimentavam respecte á la fortaleza y á la intrepides de un poble brau y pundonorós, tingut per invencible.

COM ENS TRACTAN ALS ESTATS-UNITS

CARICATURA DEL Puck, DE NOVA-YORK

Aplicació de la Doctrina cristiana á Espanya:

Els espanyols, á pesar de formar, segons diuen, el poble mes catòlich de la terra, hem perdut totalment las tres facultats del ànima.

Varem perdre l'enteniement deixantnos desgovernar per qui 'ns desgoverna. Varem perdre la voluntat ajupintnos estúpídament al pes de las majors desgracias. Y hem perdut la memoria no cuidantnos d'exigir las responsabilitats als quins las han contretas.

Per aixó, un poble de ànimas humanas ha quedat convertit en un poble d'ànimas de canti.

Inglaterra y Russia están á punt d'esbatussarse, á causa de que l'emperador de la Xina ha fet á l'una y á l'altra certas concessions de vías féreas.

Velshi aquí uns ferro-carriils, que molt avants de comensarse la seva construcció ja *xocan*.

ESPERANT EL DICTÁMEN

—Induïtament, aixó no es res més que un suicidi.

- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—
Matilde.
5.ª GEROGLIFICH.— Qui té
trastorns es trastorna.

ENDEVINALLAS

XARADA

La quarta, estimats lectors, es musical com la prima; negacions segona y tersa, una vocal n' es la quinta, y si volen trobá l' tot lo trobarán desseguida si decás rumian com cal y en ma xaradeta 's ficsan.

F. MAS ABRIL.

SINONIMIA

La noya de ca 'n Massot la tot al baleó posá y 'ls reys li varen portá un anell qu' era de tot.

J. MORRIT DE GRACIA.

TERS DE SILABAS

.....
.....
.....

Sustituir los punts per lletres de modo que resulti: Primera ratlla vertical y horizontal: arma.—Segona: vegetal.—Tercera: esperit maligne.

N. N.

TRENCA-CLOSCAS

RAMONA PEUGRÓS Y PRUNÉS
Tous

Formar ab aquestas lletres lo titol de una comedia catalana.

CALDERÓN DE LA CABRA.

GEROGLIFICH

×
C A N
T I I
T
E R R
I I
:

JOAN M. DE J.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Lleó Ollé, Noy del Ansia, R. Homedes, Un tranquil, Nen Guirnalda, Tripa-Trista, Santiago Beleta, Joanet y R. Tenguli.—Lo que 'ns envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadans Joan Torrent y M., El Moniato, Un Paralets, P. Bazar y D. Coll.—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá Carriquiri: 'M quedo la de la Maquinista: l' altra no.—Xanigots: Bona remesa.—R. (Santa Perpetua): La semana que ve 'n dirém alguna cosa.—A. Soler Salvatella: No ha estat prou inspirat.—R. Campins: Es incorrectissim.—Daniel Roig P.: Com lo de vosté.—Faust Casals Bové: Manseja molt.—Omar y Barrera: Rebut y gracias.—N. K. de Paponatas: Falta lo que 'n diriam l' argument del rombo.—J. Castellet Pont: Se n' ha abusat tant d' aquesta idea!—Un gendre agrahit: M' es impossible complaurel: tampoch jo la guardo.—Garsa: Creuria que no he entés el nom de la població?—Commercial Unión: La persona á qui escriu estarà fora de Barcelona algunas semanas.—R. Areñas: Esta bé y li agrahim l' intenció, pero trobém l' assumpto poch interessant. Si probés ab alguna altra cosa...—Legim Nas y Bor (Tarrassa): Es una questió massa particular: no val la pena de parlarne.—Enrich Sabata: No té interés: tot aixó ja ho hem dit molts cops.

OBRA NOVA

LA SENYORA
DE TOTHOM

HUMORADA EN VERS, PER C. GUMÁ

DIBUJOS DE M. MOLINÉ.

Preu: DOS rals.—Se ven per tot arreu.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.

Si en Sagasta sigués emperador de la Xina y en Moret gran mandarí, l'conflicte que avuy amenassa al mon, quedaria conjurat en un instant.

Cridarian á Russia y á Inglaterra, y las hi dirian:—Vaja, vaja, no 'us baralleu per tan poca cosa. ¿Voleu construir líneas férreas? Construiulas de comú acort: poseuhi un rail cada una.

Un gran talent, com els que s' usan aquí á Espanya, va trobar la manera de que pogués concertarse la pau ab los Estats-Units ab la corresponent cessió de territoris, sense necessitat de reunir las Corts en cumpliment del precepte constitucional.

La gracia consisteix en efectuar la cessió sense dir que s' efectúa.

Aixís, en lloch del verb cedir s' empleará l' verb *evacuar*.
Evacuar! Un verb molt gráfich, molt expressiu y hasta si m' apuran els diré molt aromátich.
Y que quan un govern *evacua*, no ve poch bé un full qualsevol de la constitució, á falta de un altre paper qualsevol per... rematar la sort.

La rahó que tenen els carlins per armar una nova algarada.

L' insigne periodista Alfredo Calderón, la exposa de una manera gráfica y concisa en un hermós article.

Es—diu—com si un subjecte vejés á un amich seu derrotat y robat, y li digués per consolarlo:—Jo no puch contemplar ab calma la teva desgracia y l' robo de que has sigut objecte. Per lo tant aquí 'm tens decidit á reventarte á garrotadas.»
Aquests son realment los sentiments de un partit que porta escrit en la seva bandera l' lema de patria.

Mentres van ferse á Vigo 'ls funerals del Elduayen, va permaneixer cuberta ah un drap negrel' estátua que á tan aprofitat patrici van erigirli ja en vida en aquella població.

Y succehí que al retirarse las gassas, la estátua aparesqué ab grossas cadenas al coll, grillons als peus y un rossinyol als dits.

Al peu de la imatge hi havia la següent inscripció: «1,005 milions de rals.»

Aquesta es la xifra de la fortuna acumulada per l' aprofitat patrici, que va entrar en la vida pública sense tenir un clau ahent penjar la roba.

Apesar de aquest sarcasme, no per aixó, l' estátua, qu' es de bronze, va tornarse roja.

Ara ja ho podém dir ab tota la boca.
La partida que va alsarse á Alcalá de Chisvert era carlista, ab tot y haver dorat crits de ¡Visca la República!

A haver sigut republicana, ja faria días que 'ls que la formavan haurían caygut en poder de las tropas. Y á horas d' ara potser ja serían fusellats.

La proba de que es carlista es que no ha tingut cap contratemps.

Retrato:
«Lo Sr. Sagasta es el compendi de las majors calamitats que han pesat sobre Espanya en lo present siglo. Peresós, imprevisor, no observant dels fets públics

sino lo que toca al seu partit, á la seva tertulia, á la seva parentela y á la seva jefatura, á n' ell se li ha donat un pito que s' enfonzi la patria ab tal de poder seguir repartint una mesada mes actas, credencials y curterias.»

El *Imparcial* fecit.
Ara no mes falta que un retrato tan magistral siga penjat en la testera del Museo de las calamitats públicas.

Nota agrícola.
Lo camp presenta bon aspecte. Los arbres fruyters están carregats de fruyta. Ab los calors reynants la fruyta madura qu' es un gust. Prompte 's podrácullir. Si se la deixa uns quants días no hi haurá mes que sacsejar la soca. Ella mateixa caurá del arbre.

Si resulta cert que l' Sr. Moret resulta nombrat pera formar part de la comissió que á Paris ha de resoldre sobre la sort futura de las islas Filipinas, demano que tots els bons espanyols ens imposém un petit sacrifici.

Podém obrir una suscripció pública pera costejarli un uniforme, al objecte de que pugá presentarse de una manera digna y apropiada á omplir las delicadas funcions que li serán conferidas.

Per aixó proposo que l' tal uniforme siga d' enterraments.

CANTARELLAS

Al venir la Primavera
tots los arbres florirán;
mes l' arbre de la justicia
quin día florir podrá?

J. AUBERT M.

Primer lo cor va robarme
la Pepa, y al cap de un mes,
un moment vaig descuidarme
y 'm va robar los dinés.

M. MASQUET R.

Quan veig, al ser á l' iglesia,
que ab fervor besas lo Crist,
lo petó que fas, el sento
dins mon cor repercutir.

J. PUJADAS TRUCH.

Al veure un home d' edat
fent l' amor á jovenetas,
prompte penso ab las branquetas
que surten d' un tronch corcat.

ALBERT.

En eixa vall de dolors
hi ha ditxas ambicionadas
que desde lluny semblan flors
y spinas son al tocarlas.

M. SALORD C.

SOLUCIONES

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Prima-ve-ra*.
2.ª SINONIMIA.—*Massa*.
3.^a TRENCA-CLOSCAS.—*Boca de fraile*.